

Upplýsingatækni og siðferðileg álitaefni

Félag framhaldsskólakennara

11. ágúst 2016

Salvör Nordal, lektor og forstöðumaður
Siðfræðistofnunar

HÁSKÓLI ÍSLANDS
SAGNFRÆÐI- OG HEIMSPEKIDEILD

Siðareglur kennara

- Sýnir nemendum virðingu, áhuga og umhyggju
- Vinnur gegn fordómum, einelti og öðru ranglæti sem nemendur verða fyrir
- Kemur vel fram við nemendur og forráðamenn og virðir rétt þeirra
- Gætir trúnaðar við nemendur og forráðamenn og þagmælsku um einkamál þeirra sem hann fær vitneskju um í starfi sínu

Virðing fyrir einstaklingnum

- Sjálfræði
 - friðhelgi, fjarlægð
- Velferð
 - afskipti, nálægð
- Skaðleysi
 - áhætta og skaði í lágmarki
- Réttlæti
 - líta á alla jafnt

Réttindi og skyldur

- Í siðfræði samtímans er mikil áhersla á réttindi einstaklingsins
- Réttindi kallast óhjákvæmilega á við skyldur
- Hvers konar réttindi er friðhelgi einkalífsins eða persónuvernd?

Einkasvið og opinbert svið

- Klassískur greinarmunur í frjálslyndu samfélagi
- Þurfum ekki sem fagfólk að standa skil á því sem við gerum í einkalífi okkar
 - Persónuleg netsíða eða blogg?
- Upplýsingataekni hefur áhrif á þennan greinarmun
 - hvað er/á að vera opinbert og hvað ekki?

Tvö hugtök tengd friðhelgi einkalífsins

- Friðhelgi
 - helgi sem einstaklingur hefur (líkt og landhelgi þjóða)
 - greinarmunur á opinberu og einkasvæði
 - stjórnun hvenær við sjáumst og hvenær ekki
- Persónuvernd
 - söfnun og varðveisla persónulegra upplýsinga um einstaklinga
 - skiptir ekki meginmáli að gera greinarmun á viðkvæmum upplýsingum og öðrum upplýsingum
 - Sést en sérð ekki. Höfum ekki stjórn
- Ólíkur skilningur einstaklinga og samfélaga

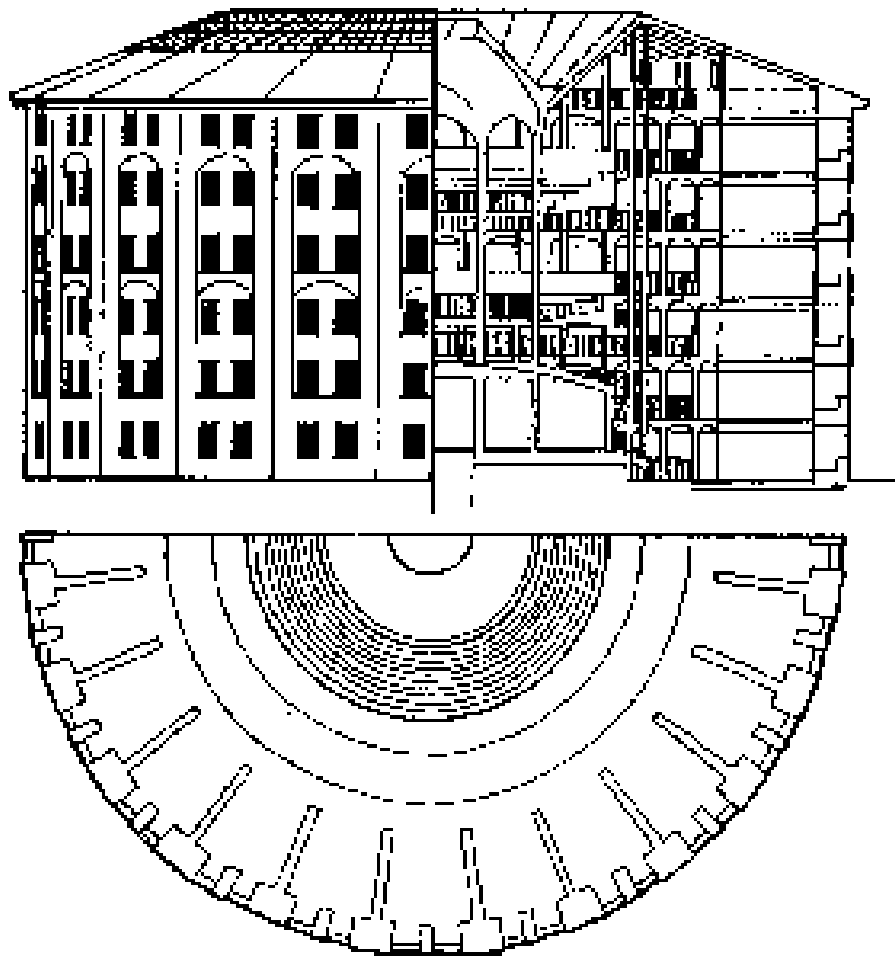
Þversagnir samtímans

- Aukin friðhelgi með aukinni velmegun
 - Fólk hefur stærra húsnæði og meira svigrúm en áður
 - Meiri áhersla á sjálfræði, frelsi og réttindi
- Minnkandi friðhelgi með aukinni tækni
 - Tækniframfarir nútímans hafa auðveldað eftirlit og upplýsingasöfnun

Panopticon – Eftirlitshúsið

Hvers vegna er friðhelgi mikilvæg?

- Þurfum næði til að prófa okkur áfram og gera mistök
- Mikilvægt fyrir persónuleg samskipti
- Skiptir máli fyrir sjálfsmynd okkar
- Hvernig við speglum okkur í öðrum hefur áhrif á það hvernig við sjáum okkur sjálf
- Misnotkun persónulegra upplýsinga

Salvör Nordal
Sagnfræði- og heimspekideild
Siðfræðistofnun HÍ
salvorn@hi.is

